

MUNKEDAL

Information från Munkedals kommun

.....
Nummer 13 • Juni 2023
.....

Visioner och besparingar - sida vid sida

Ylva Morén, kommundirektör

Liksom för hushållen och företagen, så påverkas kommunernas och regionernas ekonomi negativt av det tuffa ekonomiska klimat som råder i Sverige och i vår omvärld.

Annika Wallenskog, chefsekonom på Sveriges kommuner och regioner, liknar läget med att man i flera år ropat att vargen ska komma med sämre ekonomi - och att vargen nu är här.

Inflation, höjda räntor och ökade kostnader för exempelvis energi och livsmedel medför ekonomiska utmaningar på flera nivåer. Inflationen i sig medför även att kommunernas kostnader för utbetalning av pensioner fördubblas från 2022 till 2024.

Med mindre pengar i plänboken behöver många kommuner göra besparingar för att hålla budgeten i balans. För Munkedals kommuns del måste vi minska våra utgifter med 15 miljoner kr inför nästa år.

Därför arbetar nu nämnder och verksamheter med att ta fram åtgärder för att effektivisera och anpassa kostnadsbilden utefter rådande läge.

Ibland får jag frågan om varför vi så ofta pratar om vikten att vara effektiva med resurser och pengar, samtidigt som kommunen går med överskott.

Ett budgeterat överskott kallas ofta god ekonomisk hushållning, som regleras i kommunallagen - och är en förutsättning för att kommunen ska kunna ha råd att investera i skolor, förskolor, äldreomsorg och andra kommunala verksamheter.

Kommunen har gjort stora investeringar under de senaste åren. Många skolor och förskolor är renoverade och tillbyggda - och fler håller på att färdigställas. Vi har även arbetat fram förstudier kring framtida skolor i Munkedals tätort och framtidens äldreboenden.

Vårt kommunala uppdrag är som alltid att ge stöd och service till våra invånare, både i medvind och i motvind. Just nu kan vi känna att vi seglar i motvind, men vår kurs förändras inte för det.

Därför är det glädjande att kommunfullmäktige antagit nya inriktningsmål och en ny vision (Vision 2040) för kommunen. En vision som beskriver hur vi önskar att kommunen upplevs när den är som bäst - och som är en ledstjärna på vår resa mot framtiden.

Ylva Morén

Som för övrigt ...

... är glad och stolt över alla engagerade medarbetare som dagligen bidrar till att lösa kommunens uppdrag i olika verksamheter.

- 04 – Invigning av Dingle förskola
- 06 – Vision 2040
- 07 – Byggprojekt skolor och förskolor
- 08 – Näringslivsgalan 2023
- 10 – Omsorgens parcykel
- 11 – Kommunens nya odlingslotter
- 12 – NO i femman
- 13 – Barnteater på biblioteken
- 14 – Tuffa ekonomiska tider
- 16 – Förstudie om skolor i Munkedal
- 18 – Samverkan kring lokala fibernät
- 20 – Effektiv samordning för trygghet
- 21 – Spara på dricksvattnet
- 22 – Tose kulle
- 24 – Undersökning om ungas drogvanor
- 26 – Information om krisberedskap

Om tidningen

Informationstidningen produceras av Munkedals kommun i syfte att ge invånarna mer kunskap och bättre insyn i kommunens arbete. Tidningen ges ut tre gånger om året till alla hushåll i kommunen och finns även tillgänglig i PDF-format via kommunens webbplats. Vi reserverar oss för eventuella skrivfel.

Produktion och layout

Munkedals kommun
Erland Pålsson, kommunikatör.

Digital version

Du kan även ta del av informationstidningen i PDF-format på webbplatsen www.munkedal.se

Foto

Erland Pålsson: omslag, sida 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28.
Pixabay: sida 23.

Tryck

Risbergs
Papper: Munken

Synpunkter

Har du tankar och synpunkter om informationstidningen?
Skicka e-post till kommun@munkedal.se eller ring Medborgarcentrum, telefon 0524-180 00.

Dingle förskola invigdes med sång och musik tillsammans med vårdnadshavare och förskolebarn i slutet av maj.

Barn- och utbildningsnämndens ordförande höll tal och kommunstyrelsens ordförande klippte band.

Kulturskolans "Lilla orkestern", bestående av både blåsinstrument och slagverk, underhöll under invigningen.

Förskolan har totalrenoverats och byggts till, och består av fem avdelningar som kan ta emot upp till 90 barn.

Nu är den nyinvigd -

DINGLE FÖRSKOLA

I slutet av maj var det äntligen dags för nyinvigning av Dingle förskola som under ett drygt år renoverats och byggts ut till fem avdelningar i ändamålsenliga lokaler.

Utemiljön har utökats och delats in i olika aktivitetszoner. Förskolan har fått ett nytt tillagningskök och energiförbrukningen beräknas kunna halveras.

Under byggprojektet har förskolan i Dingle bedrivit sin verksamhet i tillfälliga moduler vid Centrumskolan. Nu i maj var det äntligen dags att flytta in i de nyrenoverade och tillbyggda lokalerna.

– Det känns fantastiskt bra att vi nu är på plats, säger Mia Elofsson, avdelningschef förskola. Det är så mycket som har förändrats kring förskolepedagogik, läroplaner

och krav på lärmiljöer sedan den ursprungliga förskolan byggdes. Nu har vi fått större, moderna, och mer ändamålsenliga lokaler för våra barn och medarbetare.

I slutet av maj var det nyinvigning av förskolan till sång, musik och ansiktsmålning med förskolebarn och föräldrar. Olle Olsson, barn- och utbildningsnämndens ordförande höll tal - och kommunstyrelsens ordförande Louise Skaarnes klippte band.

Projektet har flutit på bra

– Arbetet har flutit på riktigt bra, säger Mattias Andersson, projektledare på Munkedals kommun. Vi har hållit oss inom tidplan och budgeten på 43 miljoner kr för projektet - och vi är väldigt nöjda över samarbetet med alla hantverkare. Den temporära modulförskolan avslutas i juni och platsen återställs till fotbollsplan.

Mia Elofsson, avdelningschef förskola, är glad att den nya förskolan nu kan tas i bruk.

Ansiktsmålning var en populär aktivitet bland barnen under invigningen.

Dingle förskola har även utrustats med ett nytt ergonomiskt tillagningskök och större förvaringsutrymmen.

Flera funktioner är anpassade för förskolebarnen, som exempelvis höjden på handfaten.

Viktigt med låg energiförbrukning

Den nya förskolan har kapacitet för fem avdelningar och uppåt 90 barn. Förutom att skapa ändamålsenliga lokaler, har stor vikt lagts vid att kunna hålla en låg energiförbrukning och miljövänliga byggmaterial.

Förskolan har även fått ett nytt tillagningskök med utökade och mer ergonomiska arbetsytor, bättre förvaring, modernare utrustning och ett dedikerat varuintag.

– Det känns jättebra att byggnaden fått ett stort lyft när det gäller energieffektivitet och klimatavtryck, säger Mia Elofsson. Även när vi nu har byggt ut förskolan med två avdelningar, räknar vi ändå med att halvera årsförbrukningen av energi jämfört med tidigare. Vi har även utökat utemiljön för att stimulera till än mer lek och rörelse, där barnen fått vara med och påverka utformningen. Utemiljön är indelad i olika zoner för att kunna anpassa aktiviteter efter teman och åldersgrupper. Vi har till exempel en zon som innefattar en cykelbana och en äventyrsinspirerad lekställning.

Energieffektiv byggnad

Förskolan har energieffektiviserats med hjälp av bland annat:

- **Solceller** - på taken, som kan producera runt 120 000 kWh/år
- **Bergvärme** - där spillvärme från kökets frysaggregat återvinns.
- **Smart ventilation** - med hög värmeåtervinningsgrad och som anpassar luftflödet efter behov.
- **Smart belysning** - LED-belysning som är närvarostyrd
- **Smarta solskydd** - minskar behovet av kylning varma dagar.
- **Isolering** - tak, väggar och fönster har hög isoleringsgrad

Munkedals kommuns vision 2040 lyfter bland annat fram vikten av kreativitet, aktiviteter och upplevelser.

Kommunens nya **VISION 2040**

Kommunens vision uttrycker en idealbild av framtiden och ska fungera som ledstjärna i det dagliga arbetet i förvaltningarna. Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har i samverkan med förvaltningen under våren tagit fram Vision 2040, som ersätter den tidigare visionen - samt fyra inriktningsmål för perioden 2024–2027.

Den nya visionen, som sträcker sig fram till 2040, tar avstamp i kommunens tidigare vision och har justerats i flera delar via en arbetsprocess som innefattat omvärldsanalyser, dialogdagar och förslagsarbeten. Kommunens inriktningsmål tas fram vart fjärde år, i samband med en ny mandatperiod.

– Kommunens vision och inriktningsmål bildar en övergripande vägvisare för vår pågående resa mot framtiden, berättar Ylva Morén, kommundirektör. Visionen är som en ledstjärna vi kan navigera efter, medan inriktningsmålen är som milstolpar längs vägen som vi vill nå fram till.

Vision 2040

Munkedal - mer av livet

Vi är en aktiv kommun med engagerade invånare. Vi skapar goda förutsättningar för våra invånare, vårt näringsliv och vårt föreningsliv. Tillsammans formar vi en hållbar framtid.

Här kan vi:

- *känna oss välkomna och delaktiga*
- *skapa förutsättningar för kreativitet, aktiviteter och upplevelser*
- *känna trygghet och trivas med livet*

Inriktningsmål 2024-2027

1. Alla ges förutsättning till sysselsättning efter förmåga
2. Munkedals kommun ska verka för en god folkhälsa
3. Alla ska känna sig trygga i att få stöd utifrån behov
4. Munkedals kommun ska arbeta för en minskad miljöpåverkan

Hedekas nya idrottshall står klar.

Skogsbacken ersätter Älgens och Herrgårdens förskolor.

Hedekas nya förskola tas i bruk efter sommaren.

Skogsbackens förskola färdigställs i juni.

Byggprojekten kring skolor och förskolor fortgår

I Hedekas och på Skogsbacken

Den period av renoveringar och nybyggnationer av förskolor som pågått under flera år i kommunen närmar sig nu sitt slut. Dingle förskola är nyinvigd. Skogsbackens förskola på Brudås i Munkedal invigs i slutet av juni och Hedekas nya förskola ska vara klar för inflyttning efter sommaren. I Hedekas är även den nya idrottshallen på skolområdet klar och klädseln på de invändigt renoverade skolbyggnaderna byts ut.

Den nya förskolan Skogsbacken med fem avdelningar ligger belägen intill Kungshöjdens förskola och ersätter Älgens och Herrgårdens förskolor. En stor del av utemiljön utgörs av naturmark, där skogsmiljön till stor del bibehålls med vissa anpassningar. Området närmast byggnaden blir iordningställt med bland annat lektytor, odlingar och samlingsplatser. Inflyttning och invigning kommer att ske i början av sommaren.

Hedekas nya förskola med fyra avdelningar, ligger belägen vid Hedekas skola och ersätter Hedekas gamla förskola. Inflyttning och invigning kommer att äga

rum efter sommaren. Förskolan har en egen utemiljö i anslutning till skolgården.

Den nybyggda idrottshallen med nyrenoverade omklädningsrum på Hedekas skola står klar och det nya tillagningsköket med tillhörande matsal ska vara klart för användning inför höstterminen.

Arbetet med Hedekas nya förskolas utemiljö pågår under sommaren.

– Arbetet med renoveringar och nybyggnationer av våra förskolor har varit en lång process och inneburit stora investeringar, säger Mia Elofsson, avdelningschef förskola. Men när Hedekas nya förskola och Skogsbackens nya förskola står färdiga inför höstterminen, har vi moderna och ändamålsenliga lokaler för alla förskolebarn i kommunen.

Läs mer om kommunens förskolor på:
munkedal.se/forskolor

Kommunens priser delades ut av kommunalråd Louise Skaarnes och oppositionens representant Regina Johansson.

Näringslivspriser utdelade på Munkedals Näringslivsgala

I mars 2023 var det premiär för Munkedals Näringslivsgala där föreningen Företagarna och Munkedals kommun delade ut näringslivspriser till lokala företagare, med hjälp av konferenciererna bröderna Norberg.

Näringslivsgalan är ett samarbete mellan föreningen Företagarna och Munkedals kommun i syfte att uppmärksamma det lokala näringslivet och årets pristagare inom flera näringslivskategorier.

Munkedals kommun delade ut priser till årets unga entreprenör, årets hållbara företag, samt årets ambassadör - och föreningen Företagarna delade ut priser till årets unga företagare och årets företagare.

Tankarna på en näringslivsgala fanns redan för några år sedan, men pandemin medförde att planerna fick läggas på is fram tills i år.

– Det var fantastiskt roligt att vi nu äntligen fick möjlighet att hylla vårt lokala näringsliv med en galakväll i samverkan med föreningen Företagarna, säger Ulrika

Larsson, näringslivsutvecklare i Munkedals kommun. Ambitionen är att vi, tillsammans med föreningen Företagarna, ska göra galan till ett återkommande evenemang på olika platser i kommunen.

– Munkedals kommun har en gedigen mix av både små och stora företag, som tillsammans bidrar till att skapa ett robust och hållbart samhälle. Vår målsättning från kommunens sida är att skapa förutsättningar och att vara möjliggörare för våra företagare att utvecklas. Det är därför viktigt att vi tillsammans utvecklar våra olika plattformar för dialog och samverkan kring olika frågor, säger kommundirektör Ylva Morén.

Läs mer om motiveringar och näringslivsutveckling på: munkedal.se/naringsliv

Pristagare näringsliv 2023

ÅRETS UNGA ENTREPRENÖR
Alexander Nilsson, Ica Nära Arwidssons
Pris - Munkedals kommun

ÅRETS HÅLLBARA FÖRETAG
Kristin Balksten, Balksten Byggnadsvård
Pris - Munkedals kommun

ÅRETS AMBASSADÖR
Ausra Karlsson, Karlssons i Hedekas
Pris - Munkedals kommun

ÅRETS UNGA FÖRETAGARE
Rebecca Govik, Goviks Hundakademi
Pris - föreningen Företagarna

ÅRETS FÖRETAGARE
Jimmy Grenander, Håby Däck
Pris - föreningen Företagarna

Prisetdelare för föreningen Företagarna Munkedal
var ordförande Mikael Johansson

Caroline Andersson, Lena Andersson och Annelie Waltersson visar upp den populära parcykeln utanför Dinglegården.

Äldre upplever glädje och syrendoft med Omsorgens parcykel

Kanske har ni sett den under det senaste året? Vård- och omsorgsavdelningens parcykel som turnerar runt på kommunens äldreboenden. Parcykeln är utrustad med elmotor och många praktiska finesser, som bland annat ger passageraren valfrihet att hjälpa till och trampa eller bara åka med.

Det är en solig förmiddag i maj när Lena Andersson, demenssköterska, Caroline Andersson, undersköterska och Annelie Waltersson, arbetsterapeut möter upp vid Dinglegården för att förevisa den parcykel som vård- och omsorg köpte in för ett drygt år sedan.

– Vi fick kännedom om parcykeln på nationella demensdagarna innan pandemin bröt ut, berättar Lena Andersson. Cykeln ger personer med demenssjukdomar eller med begränsad rörlighet möjlighet att få en stimulerade cykeltur i närområdena. Nu gäller det bara att hitta finansiering, då en utrustad parcykel kostar runt 150 000 kr.

Under pandemin fanns det möjlighet för omsorgen att

söka statliga medel för att stimulera äldres aktiviteter, vilket resulterade i att en parcykel kunde levereras till kommunen i februari 2022.

– Parcykeln flyttas runt mellan våra boenden i treveckorsintervall, men kan även bokas av exempelvis våra LSS-verksamheter, förklarar Annelie Waltersson och Caroline Andersson. Den är mycket populär och våra omsorgstagare ser så glada ut efter en tur. Nu på våren njuter många av att få se omgivningen, blommande rabatter och känna doften av syrener.

Parcykeln är utrustad med elmotor och åtta växlar. Sittplatsen går att vrida ut för lättare på- och avstigning - och det går att välja motstånd för passagerarens trampor, eller att passageraren inte trampar alls.

– Det finns även möjlighet för anhöriga att ta med våra boende på en tur med parcykeln, berättar Lena Andersson. Prata med personalen på boendet så tittar de på möjligheter att boka cykeln. Vi undersöker också om vi kan hitta finansiering till ytterligare en parcykel i framtiden.

Upptaststräff i mitten av maj för de 14 nya odlingslotterna vid Åtorp i Munkedal.

Folkhälsa och social mötesplats via kommunens **Nya odlingslotter**

I samverkan med kommunala bostadsbolaget, Munkedals Bostäder AB, har kommunen iordningställt 14 odlingslotter för uthyrning vid Åtorp i Munkedal. Framtagandet av odlingslotterna har delvis finansierats av folkhälsomedel för att möjliggöra nya mötesplatser och främja utomhusaktiviteter.

Mårten Kallin, chef för tekniska enheten, och Lisa Gunnarsson, planhandläggare, är två av de krafter som möjliggjort framtagandet av odlingslotterna.

– Vi vill skapa mötesplatser i utemiljöer där människor i olika åldrar och sociala sammanhang kan få möjlighet att odla sina egna grödor - och samtidigt främja folkhälsomedel som livskvalitet, fysisk aktivitet, hälsa och samtal, berättar Mårten Kallin. Särskilt för de som inte har tillgång till egen trädgård.

De 14 odlingslotter som tagits fram är alla uthyrda från 1 maj och påtandet i jorden har redan tagit fart.

– En odlingslott kan du förse med odlingsbäddar,

drivbänkar eller pallkragar med en maxhöjd på 80 cm. Du kan även sätta upp ett lägre staket. Det är dock inte tillåtet att uppföra byggnader, växthus eller vindskydd inom eller utanför odlingslotten, till skillnad mot det som brukar kallas kolonilott, förklarar Lisa Gunnarsson.

I mitten av maj anordnade kommunen en uppstartssträff vid odlingslotterna med fika och information.

– Projektet är delvis finansierat med hjälp av folkhälsomedel, berättar Mårten Kallin. I ett första skede kommer vi erbjuda 14 odlingslotter i Munkedal, men om intresset är stort kan vi se över möjligheterna till flera odlingslotter i kommunen.

Följ mer information se:
munkedal.se/odlingslott

Thomas Eriksson är samordnare på Processtekniska Gymnasiet.

Med pappersmassa fick eleverna göra papper från grunden.

Här pressar eleverna ut vattnet ur pappersmassan.

Eleverna fick även testa pH-värde i olika lösningar.

Processtekniska och mellanstadiet i samverkan kring

NO i femman

Processtekniska Gymnasiet i Munkedal erbjuder utbildningar inom processteknik för både gymnasieelever och vuxenstuderande - och är även ett certifierat Teknikcollege. I samverkan med skolorna har alla femteklassare i kommunen fått möjlighet att besöka Processtekniska Gymnasiets lokaler på Arctic paper, för att få utöva NO-ämnena i praktiken.

– Eleverna har här fått prova att tillverka sitt eget papper från grunden - från pappersmassa till riktigt papper som de kan skriva sitt namn på, berättar Thomas Eriksson, samordnare på Processtekniska Gymnasiet.

Eleverna har också fått utföra en pH-laboration där gymnasiets NO-lärare väglett eleverna genom en färgrik laboration om vätskors surhetsgrad.

– Sedan har vi bjudit eleverna på fika i Arctic Papers vackra trädgård, där vi berättar om hur industrier kan arbeta med miljöfrämjande åtgärder, fortsätter Thomas Eriksson.

Totalt är det ett 130-tal elever i årskurs 5 som besökt Processtekniska Gymnasiet under våren.

– Det här är andra året efter pandemin som vi kör NO i femman - och vi siktar på en ny omgång även nästa år, avslutar Thomas Eriksson.

Läs mer om Processtekniska Gymnasiet
processtekniska.se

Sagoféén Isadora med sin föreställning Godnatt Alfons Åberg inför förskolebarn på Munkedals bibliotek.

Kreativitet och språkutveckling stimuleras via Barnteater på biblioteken

Att kommunens bibliotek innehåller en massa spännande och intressant böcker i olika former - det vet de flesta av oss redan. Men biblioteken byter ibland skepnad till scenplats för konserter, föredrag och skådespel. Den konstform som kanske har den mest uppmärksamma och delaktiga publiken, det är den som framförs för våra yngsta kommuninvånare - barnteatern.

Annica Kallin, bibliotekarie, berättar om evenemang som anordnas regelbundet för både barn och vuxna.

– Under våren har biblioteket tillsammans med kommunens kulturutvecklare bland annat anordnat familjelördagar med barnteater och musikföreställningar - vi har haft teaterföreställningar för förskolebarn och vi har även haft konserter i olika musikstilar för en mer vuxen

publik, berättar Annica Kallin, barnbibliotekarie. Vi har även haft arrangemang via projektet Bokstart för att stimulera språk och läslust bland barn och föräldrar.

I Munkedals bibliotek finns möjlighet att med hjälp av draperier skapa ett rum i rummet som kan fungera som teater- eller musikscen.

– Vi jobbar just nu med att fylla höstens program med spännande innehåll för både stora och små, fortsätter Annica Kallin. Följ oss gärna på bibliotekets sociala medier för information om aktuella evenemang.

Följ biblioteken på webb och sociala medier:
munkedal.se/bibliotek

Kommundirektör Ylva Morén och ekonomichef Lars-Erik Hansson berättar om det ekonomiska läget.

TUFFA EKONOMISKA TIDER

- Kommunen behöver spara 15 miljoner kr

Kommuner ska enligt kommunallagen hålla en god ekonomisk hushållning för att kommunen ska ha förutsättningar att klara ekonomin och den kommunala verksamheten i ett långsiktigt perspektiv. Målet för kommuner är vanligtvis ett överskott på 2 procent, vilket i Munkedals fall 2022 motsvarade ett positivt resultat på cirka 14,9 miljoner kr. Med anledning av tuffa ekonomiska tider med bland annat höjda räntor, inflation och ökade pensionspremier, måste kommunen nu spara in 15 miljoner kr inför budget 2024.

Kommunens resultat 2022 var 10 miljoner kr - att jämföra med ett budgeterat resultat på 14,9 miljoner kr i syfte att nå god ekonomisk hushållning. Resultatet belastades med en engångskostnad om 12 miljoner kr, vilket medförde att det budgeterade resultatet inte nåddes. Investeringarna 2022, huvudsakligen inom barn-

omsorg och utbildning, uppgick till 151 miljoner kr.

– Det ser tufft ut för Sveriges kommuner de kommande två åren. Kommunernas ekonomi påverkas av inflation, höjda räntor och ökade kostnader för exempelvis energi och livsmedel, på samma sätt som hushållen, berättar kommundirektör Ylva Morén.

Inflationen medför även att kommunernas kostnader för utbetalning av pensioner nästan fördubblas från 2022 till 2024.

Högre kostnader än jämförbara kommuner

De ekonomiska utmaningarna drabbar alla kommuner i landet - men Munkedals kommun har dessutom sedan flera år högre verksamhetskostnader än andra jämförbara kommuner, enligt analysverktyget Kolada.

– Vi beräknar att Munkedals kommun i sin helhet har drygt 50 miljoner kronor högre kostnader än genomsnittet av jämförbara kommuner, berättar kommunens ekonomichef Lars-Erik Hansson. Det pågår sedan flera år ett arbete i verksamheterna med hitta nya metoder och lösningar för att förbättra kostnadsbilden, men i och med den försämrade omvärldsekonomin behöver kommunen nu vidta större besparingsåtgärder.

Uppsägningar kommer att undvikas

Kommunens förvaltningar har arbetat fram förslag till besparingar i budget som de politiska nämnderna tar beslut om. Kommunfullmäktige beräknas sedan ta beslut om budget 2024 i sin helhet i juni.

– Uppsägningar kommer i möjligaste mån att undvikas – men vi behöver vara mer försiktiga när vi ska ersätta medarbetare vid exempelvis pensionsavgångar, och först utvärdera om resursbehoven kan lösas på annat sätt, säger Ylva Morén.

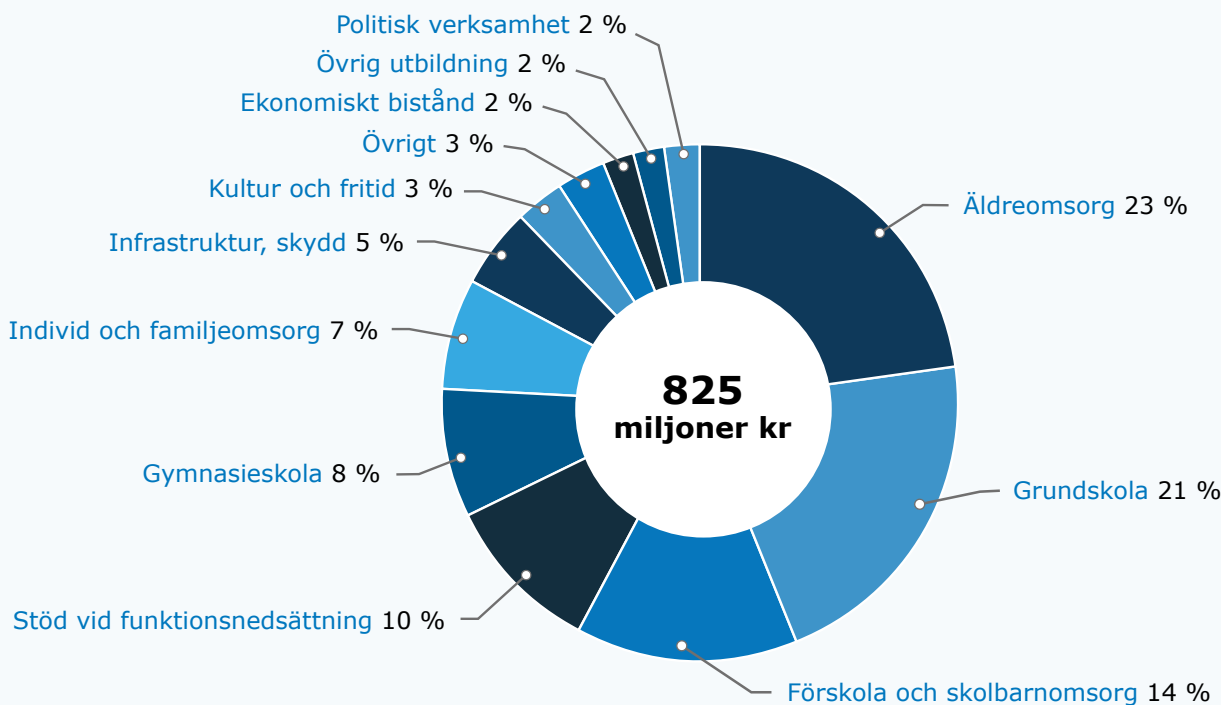
Fortsatt behov av investeringar

Munkedals kommun har under de senaste åren gjort stora investeringar i skolor och förskolor. I år färdigställs renoveringarna och utbyggnaderna av Dingle förskola och Hedekas skola och förskola, samt nybyggnationen av förskolan Skogsbacken i Munkedal.

Samtidigt pågår arbetet med att ta fram planer för hur skolorna i centrala Munkedal ska utformas i framtiden – och hur kommunens behov och lösningar kring äldreboendeplatser ser ut kommande år.

– När vi ska göra större investeringar i exempelvis skolor och äldreboenden, behöver vi kunna visa för våra lånegivare att vi har möjlighet att betala våra räntor och amorteringar, säger Lars-Erik Hansson. Då är en budget i balans och en god ekonomisk hushållning en förutsättning.

Munkedals kommuns kostnader 2022

Informationsmöten för allmänheten om förstudien hölls vid tre tillfällen under maj månad.

Förstudie genomförd för framtidens

Skolor i centrala Munkedal

Under 2022 och 2023 har en förstudie om skolorna i centrala Munkedal genomförts på uppdrag av kommunfullmäktige. Totalt har tio olika lösningsalternativ presenterats, varav fem sedan även utretts utifrån ekonomiska konsekvenser. Kommunfullmäktige har godkänt förstudien och beslutat att det så kallade alternativ H1, det vill säga att bygga en ny skola som ersätter Munkedalskolan och Bruksskolan, ska beredas vidare för ett genomförande.

Behovet av större och mer ändamålsenliga skolbyggnader i centrala Munkedal har varit föremål för diskussioner sedan flera år tillbaka.

– Nuvarande skolor i Munkedals tätort är inte anpassade till dagens undervisningssätt, samtidigt som de

är trånga, slitna och i behov av modernisering och upprustning, berättar Liselott Sörensen-Ringi, chef för barn- och utbildningsförvaltningen i Munkedals kommun. Det är viktigt att skolorna har en god pedagogisk miljö och kan bedriva en bra, trygg och effektiv verksamhet, utifrån både elevernas och personalens perspektiv.

Renovera eller bygga nytt

Frågorna kring skolbehovet har bland annat kretsat kring vilken strategi som skulle vara bäst för en långsiktig lösning - renovera och bygga ut befintliga skolor i Munkedal, eller att bygga ny skola.

I maj 2021 gav kommunfullmäktige barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram förslag till beslut om nybyggnation, alternativt renovering och utbyggnation av befintliga skolor. Barn- och utbildnings-

förvaltningen fick då i uppdrag att genomföra en förstudie, som delats upp i fyra delar: nuläge, förutsättningar och behov, alternativa lösningar, samt ekonomiska konsekvenser med förslag till beslut.

I förstudien beaktas, förutom F-6-skolorna, även Kungsmarksskolans och Kulturskolans behov.

I förstudien tas hänsyn till flera aspekter som är viktiga att värdera, som exempelvis möjligheter till god undervisnings- och arbetsmiljö för elever och personal, krav på moderna arbetssätt och arbetsformer, antal framtida elever och klasser, möjligheter att rekrytera skolpersonal, investerings- och driftkostnader, med mera.

Tio alternativ behandlades i förstudien

Totalt har förstudien behandlat tio olika alternativ i olika varianter av nybyggnation och renovering/tillbyggnad. Barn- och utbildningsnämnden valde att gå vidare med fem av alternativen för en ekonomisk konsekvensanalys, samt ett förslag på beslut från förvaltningen.

Beslut om skolalternativ

I april 2023 beslutade barn- och utbildningsnämnden att godkänna förstudien gällande grundskolorna i Munkedals centralort - samt att gå vidare med alternativ H1. I slutet av maj 2023 tog kommunfullmäktige beslut om att alternativ H1, det vill säga att bygga en ny skola som ersätter Munkedalsskolan och Bruksskolan, ska beredas vidare för ett genomförande.

Beredningen av en gemensam F-6-skola kommer bland annat utreda var den nya skolan ska ligga och hur den ska utformas.

Kommunfullmäktige beslutade även att en projektering av ny F-6-skola ska ta hänsyn till Kulturskolans behov av lokaler, samt möjligheterna till en samlingshall i anslutning till skolan.

Förstudien i sin helhet finns på kommunens webbplats: munkedal.se/skolprojekt

Beskrivning av förstudie och beslut i korthet

- **Det är kommunfullmäktige** som beslutat om förstudiens genomförande och som även tagit beslutet om skollösning.
- **Barn- och utbildningsnämnden** har haft i uppdrag att ta fram ett förslag till beslut utifrån förstudien.
- **En politisk styrgrupp** tillsattes för förstudien med representanter från barn- och utbildningsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen.
- **En arbetsgrupp** med representanter från barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, har med stöd av projektledare och externa aktörer tagit fram förstudien.
- **Tio alternativ** har behandlats i förstudien, varav fem även utifrån kostnadsbedömningar.
- **Beslut om skollösning**, enligt alternativ H1, togs av kommunfullmäktige i slutet av maj - och innebär en ny F-6-skola som ersätter Munkedalsskolan och Bruksskolan, ska beredas vidare för ett genomförande. Bland annat ska plats och utformning utredas närmare.
- **Kungsmarksskolan för åk 7-9** är planlagd att renoveras.
- **Från beslut till en färdig F-6-skola** kan det ta 4-6 år, beroende på olika faktorer.

Fiberföreningar från Sotenäs, Lysekil och Munkedal samlades i Dingle i mars för en avstämning kring fibersamverkan.

Samverkan mellan föreningar och kommuner skapar ett **Robust och effektivt fibernät**

14 lokala fiberföreningar och de tre kommunerna Munkedal, Sotenäs och Lysekil har genom ett gemensamt tvåårigt projekt kopplat samman sina fibernät - och skapat ett mer robust och redundant nät som når samtliga orter och anslutna fastigheter i de tre kommunerna.

Anders Siljeholm är chef för SML-IT - en gemensam IT-avdelning för Sotenäs, Munkedals och Lysekils kommuner - och en av initiativtagarna till projektet.

– Från kommunernas sida såg vi ett behov av ett mer utbyggt förvaltningsnät som via fiber kan betjäna alla våra kommunala verksamheter, oavsett om de är placerade i exempelvis Hunnebostrand, Brastad, Dingle eller Hedekas, berättar Anders Siljeholm. Idén väcktes då om att ta upp en dialog med våra olika fiberfören-

ingar kring att koppla oss samman till ett gemensamt fibernät som skapar fördelar åt alla parter.

Projektet inleddes i januari 2020 och färdigställdes i slutet av 2022. Kostnaden på 10 miljoner kronor har finansierats av de tre kommunerna, samt genom ett bredbandsstöd från Västra Götalandsregionen på 5 miljoner kr.

Thomas Björkstål, infrastrukturkoordinator för alla tre kommuner, lyfter fram det goda samarbete som genomfyrat projektet

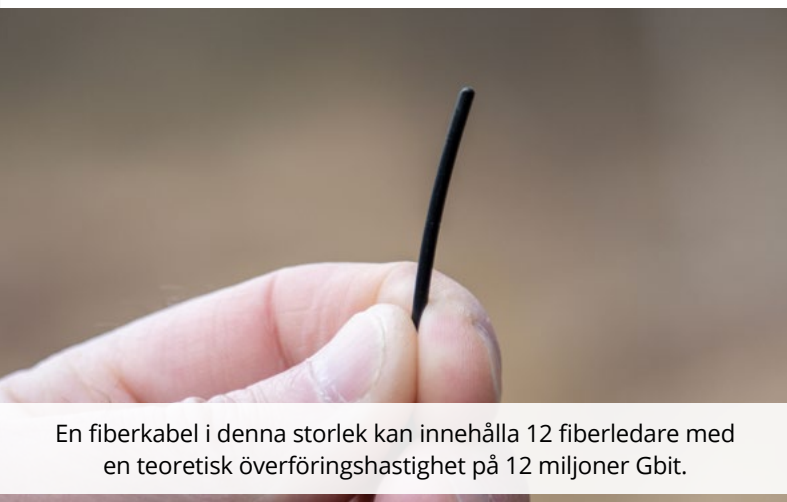
– Tidigare var flera av fibernäten som små öar med varsin koppling mot omvärlden. Nu har vi skapat något som kan liknas vid ett spindelnät som bättre klarar av yttre störningar - som ifall en fiberkabel skulle råka bli avgrävd, förklarar Thomas Björkstål.

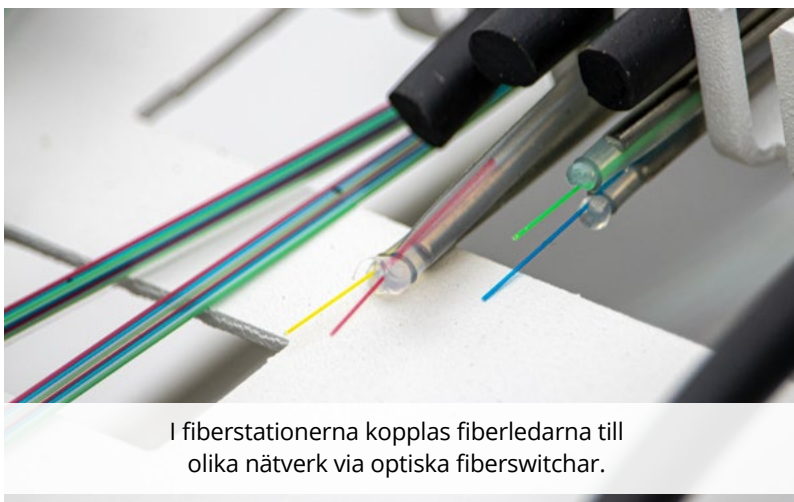
Anders Siljeholm, IT-chef SML-IT och Thomas Björkstål, infrastrukturkoordinator, arbetar övergripande för tre kommuner.

Vid en fiberblåsning matas fiberkabeln med hjälp av tryckluft genom nedgrävda slangar mellan kopplingskåpen.

En fiberkabel i denna storlek kan innehålla 12 fiberledare med en teoretisk överföringshastighet på 12 miljoner Gbit.

I fiberstationerna kopplas fiberledarna till olika nätverk via optiska fiberswitchar.

Jag måste även säga att samverkan mellan fiberföreningarna, kommunerna, regionen och det offentligt ägda bolaget Netwest som hanterar projektledningen, har fungerat fantastiskt bra. Vi har fått ett stort engagemang från föreningarna där flera av föreningarna har varit delaktiga i byggnationen av nätet.

Håkan Christensson, medlem i Tossene fiberförening och projektledare för föreningarna, understryker fördelarna.

– Sammankopplingen med andra fibernät har gett oss en större säkerhet med redundant fibermatning, men även högre kapacitet i delar av vårt område. Vi har också fått möjlighet att samverka med andra föreningar i ett större sammanhang, säger Håkan Christensson.

Det nät som nu har byggts beräknas ha en lång livslängd då fiberledarnas kapacitet vida överstiger dagens överföringshastigheter.

– En enda fiberledare har en teoretisk kapacitet på 1 miljon Gbit. Det som begränsar hastigheterna idag är den tekniska utrustningen mellan kablarna, avslutar Thomas Björkstål.

Samverkande fiberföreningar

- Tungenäset Fiber
- Torrebro Fiber
- N:a Kärn sjöns Fiber
- BlåGrön Fiber
- Valbo Ryr Kleva Fiber
- Håby Bärfendal Fiber
- Sanne Fiber
- Krokstad Fiber
- Fisketorp Skaveröd Fiber
- Askum Fiber
- Tossene Fiber
- BroNet Fiber
- Brastad Fiber
- Lyse Fiber

Delar av EST-gruppen, som består av representanter för skola, socialtjänst, polis, räddningstjänst, kultur och fritid, folkhälsa, näringslivsutveckling, gata och park, säkerhetssamordning, kommunalt fastighetsbolag med flera.

EST-gruppen samverkar kring

Effektiv samordning för trygghet

Munkedals kommun arbetar sedan några år efter modellen Effektiv samordning för trygghet (EST) där fokus är kunskapsbaserat trygghetsskapande arbete i en samverkan mellan kommun, polis och andra aktörer. Syftet är att skapa en gemensam lägesbild som grund för att prioritera och samordna insatser mot otrygghet i samhället.

Folkhälsostrategen Linn Karlsson, som koordinerar EST-gruppen tillsammans med kommunens säkerhetsstrateg Markus Ljungberg, berättar om trygghetsläget i kommunen.

– Munkedals kommun har en relativt trygg situation jämfört med många andra kommuner - men under årets första halva har de flesta verksamheter märkt av det oroliga omvärldsläget med krig i Europa, stigande inflation och hotande elkris. Det medför att den sociala oron ökar och människor som redan har det svårt och befinner sig i ett utsatt läge riskerar att få ytterligare en förvärrad situation, förklarar Linn Karlsson.

Den relativt nya satsningen med områdespoliser har medfört att polisen blivit mer synlig i samhället vilket uppskattas av verksamheter och medborgare. Polisen besöker även Kungsmarksskolan och fritidsgården regelbundet för information och dialog.

– Narkotikan är den stora grogrunden för kriminalitet, precis som i övriga Sverige, berättar områdespolisen Fredrik Mollander. Vi har haft framgångar i kampen mot narkotikanätverk i norra Bohuslän, men så länge efterfrågan finns dyker det upp nya kriminella aktörer. Vi är tacksamma för tips från allmänheten - och det enklaste sättet att tipsa oss är via polisen.se

– Genom vår EST-samverkan har vi gemensamt kunnat analysera olika trygghetsproblem och bidragit till flera trygghetsskapande åtgärder för offentliga platser och områden i kommunen, berättar Linn Karlsson.

Läs mer om EST på webbplatsen:
munkedal.se/est

Därför har det blivit viktigare att

SPARA PÅ DRICKSVATTNET

I Sverige har vi tidigare sagt att vi haft en mycket god tillgång till dricksvatten. Men pågående klimatförändringar har medfört att vi nu får varmare och mer nederbördsfattiga somrar som påverkar dricksvattentillgången. Därför måste vi också vara mer sparsamma med vårt dricksvatten och förstå orsakerna bakom eventuella besparingsuppsmaningar och bevattningsförbud.

Linus Pålsson, dricksvattenchef på Västvatten, förklarar hur klimatförändringar påverkar vattentillgången.

– Mildare vårar gör att vegetation börjar växa tidigare på året, och förbrukar vatten som annars hade lagrats i våra vattenmagasin, förklarar Linus Pålsson. Vi ser även en ökad förekomst av hastiga skyfall, där naturen inte hinner lagra det regnvatten som faller.

Varmare somrar ökar också samhällets vattenförbrukning, vilket i kombination med mindre vatten i våra grundvattentäkter påskyndar en bristsituation i dricksvattenförsörjningen.

Grundvattentäkter i Munkedal

– I Munkedals kommun kommer dricksvattnet utslutande från grundvattentäkter, vilket innebär borrhade brunnar varifrån vattnet pumpas upp. Huvudtälkten finns under Kärsjön och är till viss del beroende av vatteninfiltration från sjön, berättar Linus Pålsson. Vid torra somrar sjunker nivån i Kärsjön - och är då grundvattennivåerna redan låga, så måste vi begränsa hur mycket grundvatten vi pumpar upp ur brunnarna.

Lysekils kommun tar också sitt vatten från Kärsjön - men det är ytvatten, som inte alltid påverkas av torra årstider på samma sätt som grundvattnet. Ytvattnet kräver dock i sin tur en större och mer avancerad reningsprocess än vad grundvattnet gör.

Linus Pålsson, dricksvattenchef
Västvatten

Nytt vattenverk i Dingle

Även om dricksvattnet ibland kan bli en bristvara, arbetar Västvatten för att förbättra situationen. Dingle nya vattenverk är nu driftsatt och kommer att få en ökad kapacitet jämfört med det gamla vattenverket. Vattenledningsnätet är ett komplext sammankopplat nät som sträcker sig mellan flera orter i kommunen, vilket medför att den ökade kapaciteten i Dingle även ökar vattentillgången i andra orter.

– Vi har under det gångna året även identifierat och åtgärdat ett flertal större läckor i ledningsnäten, vilket också bidrar till en bättre vattensituation, säger Linus Pålsson. Nu önskar jag ett gynnsamt sommarväder ur ett dricksvattenperspektiv - och att vi alla tänker på att vara sparsamma med vårt dricksvatten i vardagen.

Läs mer om dricksvatten och
vattenbesparingstips på vastvatten.se

Jobbcentrum skapar promenadslingor och spännande platser både runt och på Tose kulle.

Jobbcentrum bidrar till upptäckarglädje på **TOSE KULLE I DINGLE**

En knapp kilometer sydväst om Dingle ligger Tose kulle som en grön ö mellan odlingsfälten. Här lär Tose kyrka en gång ha stått, men idag är kullen en plats för promenader och rekreation - något som bland annat arbetsmarknadsenhetens verksamhet Jobbcentrum är med och bidrar till. I slutet av våren byggdes en spång över en bäck för att kunna utöka promenadslingan, som nu även förbättras med hjälp av träflis. På kullen har Jobbcentrum skapat en trollstig som inspirerar till upptäckarglädje för både små och stora besökare.

Jobbcentrum stöder personer i att etablera sig på den ordinarie arbetsmarknaden med hjälp av individuella utvecklingsplaner och arbetsträning. Emma Torén, arbetsmarknadskonsulent på Jobbcentrum, berättar om hur Tose kulle blivit en del av verksamheten, och kommit både deltagare och allmänhet till glädje.

– Jobbcentrum utgår ifrån Dingle och vi sökte efter ett utomhusprojekt i närheten som kunde fungera som arbetsträning i vår verksamhet, berättar Emma Torén.

Vi visste att området vid Tose kulle är ett populärt promenadstråk och frågade samhällsbyggnadsförvaltningen och vi kunde få utveckla platsen med enkla resurser, där en utökad promenadslinga med spång var en av idéerna.

Med stöd från Dingle samhällsförening, Sparbanken Tanum, Dingle Lantbruk, LRF och Rambo har nu Jobbcentrum fått spången på plats.

– Det känns jätteroligt, säger Emma Torén. Nu håller vi på att markera stigen efter spången med träflis. Vi behöver ständigt nya arbetsuppgifter och tanken är att vi inte ska bli klara.

Jobbcentrum arbetar även med en liten trollskog uppe på kullen för stimulera nyfikenhet och upptäckarglädje.

– Det är ingen kommunal lekplats i den bemärkelsen utan mer en plats bland många i skogen, där miljön inte är tillrättalagd. Vi tror vår trollstig ger utrymme för den egna fantasin, fortsätter Emma Torén. Och den som blir nyfiken på vad vi menar med det, är varmt välkommen att ta en promenad vid Tose kulle.

Grejen med MUNKEDAL

På vastsverige.com/munkedal eller i magasinet Grejen med Munkedal kan du få tips om evenemang och friluftsupplevelser i kommunen

www.vastsverige.com/munkedal

www.facebook.com/grejenmedmunkedal

Ny undersökning belyser ungas

DROGVANOR I MUNKEDAL

Linn Karlsson, folkhälsostrateg

Under våren 2022 genomfördes en drogvaneundersökning av Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) bland unga i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet, i samarbete med Västra Götalandsregionen och kommunerna.

I Munkedals kommun är det många unga (29 %) som blir bjudna på alkohol hemma. Forskningen visar att tonåringar som bjuds på alkohol hemma dricker mer än andra - och jämfört med övriga kommuner i Fyrbodals så dricker unga tjejer i Munkedal sig berusade i betydligt högre utsträckning. Vad gäller attityderna så anser 21 % av Munkedals unga att det är riskfritt att dricka sig berusad varje helg, och 15 % uppger att de gör det minst en gång i månaden.

Andelen unga som röker har minskat kraftigt de senaste 20 åren. Det är totalt 19 % i Munkedals kommun som uppger att de är rökare - men en viss ökning kan ses sedan sist mätning 2019, framför allt på högstadiet.

Snusning bland flickor är det område som ökat mest i hela den regionala undersökningen. Ökningen i regionen är störst bland flickor i grundskolan, där ökningen mer än fördubblats sedan sist mätning. Den relativt nya produkten "vitt snus" har troligen bidragit till denna ökning. 70 % av de som använder vitt snus säger sig också ha använt andra tobaksprodukter, som snus och cigaretter.

Bland ungdomarna i Munkedals kommun är det hälften som uppger att de är nöjda med sin hälsa, vilket är en markant minskning från tidigare undersökningar. Den psykiska ohälsan ökar och fler än hälften uppger att de känner sig stressade flera gånger i veckan.

Attityderna bland unga är klart mer liberala och tillåtande än tidigare. Både vad gäller tobak, alkohol och narkotika.

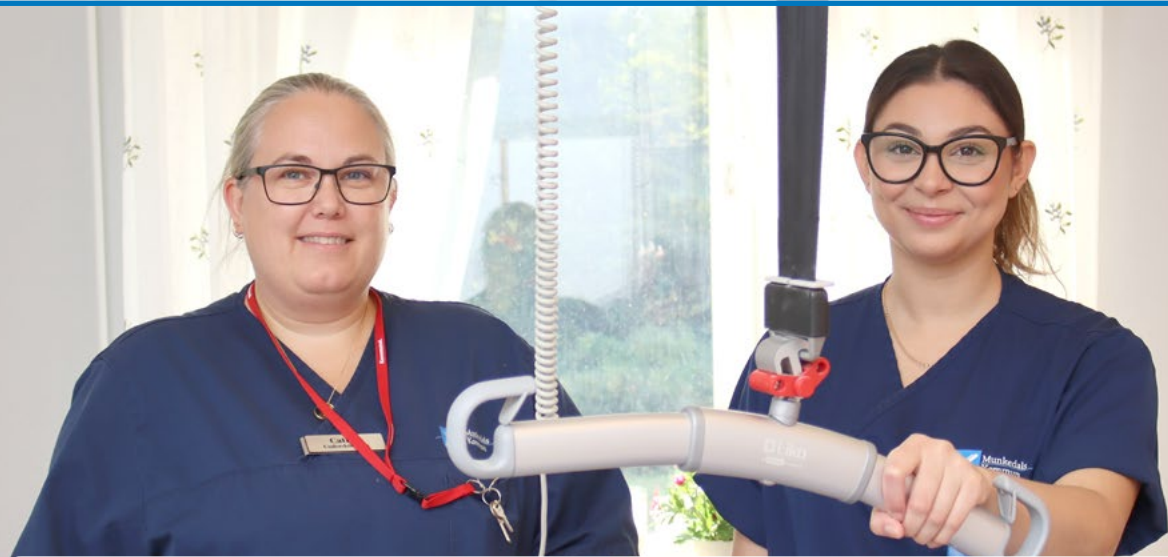
Linn Karlsson
Folkhälsostrateg

Andel ungdomar i undersökningen som använt narkotika i årskurs 9 är 5 % - mot 9 % i gymnasiets år 2. Det är desto fler (35 %) som uppger att de har vänner som använder narkotika.

Attityderna bland unga är klart mer liberala och tillåtande än tidigare. Både vad gäller tobak, alkohol och narkotika. Marijuana och hasch (med samlingsnamnet cannabis) är den klart vanligaste drogen i regionen, följt av ecstasy och kokain. 26 % uppger att de tror att det är riskfritt att prova marijuana och 18 % tror att det kan användas utan risk varje helg.

Cannabisen är betydligt starkare idag än den var på 60- och 70-talet, graden av THC är högre och man blir snabbare beroende. Bland vanerökare är det betydligt vanligare att prova på att röka cannabis - ofta provar man på en fest när man är alkoholpåverkad.

Källa: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

SÖKER DU SOMMARJABB?

Då kanske du är en av våra sommarvikarier!

Läs mer på kommunens webbplats: munkedal.se/ledigajobb

Vi behöver dig - för att kunna hjälpa andra!

Vi är i stort behov av att bli fler deltidbrandmän i Munkedal och Hedekas - och söker dig som är beredd att hjälpa andra.

**RÄDDNINGSTJÄNSTEN
MITT BOHUSLÄN**

Scanna QR-koden och ange dina kontaktuppgifter så berättar vi mer om vad uppdraget innebär.

Eller kontakta stationschef Fredrik Meurk
e-post: fredrik.meurk@mittbohuslan.se

Krisberedskap

En kris kan göra att samhället inte fungerar som vi är vana vid. Ett förändrat klimat kan göra att översvämningar och skogsbränder blir vanligare. Händelser i omvärlden kan ge brist på vissa livsmedel. Störningar i viktiga it-system kan påverka elförsörjningen. Efter bara en kort tid kan vardagen bli besvärlig.

Din kommun ansvarar för att bland annat äldreomsorg, vattenförsörjning, räddningstjänst och skola fungerar även vid en samhällskris. Du som privatperson har också ett ansvar. Med rätt förberedelser kan du klara en besvärlig situation bättre, oavsett vad som orsakat den.

VAR FÖRBEREDD I HEMMET

Om det blir ett långvarigt strömavbrott eller någon annan störning eller kris i samhället så måste du själv ha en hemberedskap. Det betyder att du ska vara beredd på att ordna vatten, värme och något att äta. Du behöver också kunna kommunicera med andra och få information från media och myndigheter. **Läs mer på webbplatsen [msb.se](https://www.msb.se), under sektionen Råd till privatpersoner.**

VAR VAKSAM MOT FALSK INFORMATION

Stater och organisationer använder redan idag vilseledande information för att försöka påverka våra värderingar och hur vi agerar. Syftet kan vara att minska vår motståndskraft och försvarsvilja.

Det bästa skyddet mot falsk information och fientlig propaganda är att vara källkritisk:

- Är det fakta eller åsikter?
- Vad är syftet med informationen?
- Vem är avsändaren?
- Är källan trovärdig?
- Finns informationen någon annanstans?
- Är informationen ny eller gammal och varför finns den just nu?

Källa: MSB - Om krisen eller kriget kommer

BRANDRISK OCH ELDNINGSFÖRBUD

Risken för bränder i skog och mark kan vara stor i delar av landet under vår och sommar. Du behöver alltid ta reda på om det är tillåtet att elda eller grilla innan du tänder en eld. Information om brandrisk och eldningsförbud hittar du bland annat via [krisinformation.se](https://www.krisinformation.se), [SMHI.se](https://www.smhi.se), kommunernas webbplatser, eller MSB:s app "Brandrisk Ute".

Läs mer om brandrisk och eldningsförbud på [krisinformation.se](https://www.krisinformation.se)

Krisberedskap

VIKTIGA TELEFONNUMMER OCH WEBBPLATSER

112

Vid nödsituation som kräver omedelbar hjälp av ambulans, brandkår eller polis.

113 13

För att lämna eller få information vid allvarliga olyckor eller krissituationer.

114 14

Alla polisärenden som inte handlar om pågående brott eller händelser.

1177

Sjukvårdsrådgivning.

Krisinformation.se

Samlad information från Sveriges myndigheter vid kriser.

SMHI.se

Väderprognoser och vädervarningar.

VIKTIGT MEDDELANDE TILL ALLMÄNHETEN

Viktigt meddelande till allmänheten (VMA) används vid krissituationer - till exempel vid utsläpp av farliga ämnen, bränder med explosionsrisk, skogsbränder och andra naturkatastrofer.

Viktigt meddelande till allmänheten sänds framför allt i Sveriges Radios kanaler, Sveriges Televisions kanaler och på SVT Text. VMA kan också skickas som SMS till mobiltelefoner inom ett visst område.

Vid sällsynta tillfällen används utomhusvarning ("Hesa Fredrik"). Anläggningar för utomhusvarning finns på de flesta större orter samt runt Sveriges kärnkraftverk och testas klockan 15.00 den första helgfria måndagen i mars, juni, september och december.

Om du hör signalen: gå inomhus, stäng fönster, dörrar och ventilation och lyssna på Sveriges Radio P4 som har i uppdrag att ge samhällsinformation.

OM KRISEN ELLER KRIGET KOMMER

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, har samlat råd som riktar sig direkt till privatpersoner inom ämnen som till exempel hemberedskap, brandsäkerhet och naturolyckor.

Här hittar du även broschyren Om krisen eller kriget kommer. Broschyren finns i versioner med lättläst svenska, inläst på svenska och engelska, i punktskrift, på teckenspråk och översatt till 14 språk.

Läs mer på [msb.se](https://www.msb.se)

MEDBORGARCENTRUM

Välkommen till Munkedals kommuns
Medborgarcentrum för service
och vägledning.

Telefon: 0524-180 00

E-post: mc@munkedal.se

Webbplats: munkedal.se

Medborgarcentrum
Centrumtorget 5, 455 30 Munkedal
Ordinarie öppettider:
Måndag–torsdag: 08.00–16.30
Fredag: 08.00–16.00

facebook.com/munkedalskommun

Fråga vår digitala chattrobot Kommun-Kim

Kommun-Kim hittar du på kommunens webbplats munkedal.se
Kim kan svara på enklare frågor om kommunens verksamheter och
finns tillgänglig dygnet runt.

För information om sevärdheter och evenemang

www.vastsverige.com/munkedal

facebook.com/grejenmedmunkedal